

SOSYAL HAYAT VE HUKUK

Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinde sosyal hayatı belirleyen iki ana unsur vardır: coğrafi yapı ve töre. Yüksek dağların arasında geniş ve kurak düzlüklere sahip olan Türkistan'da temel geçim kaynağı hayvancılıktır. İnsanlar hayvanları için otlatmak amacıyla yazın yaylalara, kışın ovalara göç ederek konargöçer bir yaşam sürmüşlerdir. Bu konargöçer yaşam tarzı nedeniyle Türkler, çadırlarda yaşamışlardır. (Görsel 3.13).

Türk devletlerinde aile, bütün sosyal yapının temelidir ve kan bağı esasına dayanmaktadır. Türkler, ailenin bölünmezliğine inanmış ve bu geleneklerini tarihleri boyunca sürdürmüşlerdir. Türklerin dünyanın dört bucağına dağılmalarına rağmen varlıklarını korumalarının temel nedeni aileye önem vermeleridir.

Dilimizdeki akraba isimlerini yazınız.

Türkçedeki akraba isimleri

Anne, baba, dede, nine, amca, dayı, hala, teyze, kardeş, kuzen.

2 | Akrabalıkla ilgili kavramların dilimizde bu kadar çok olmasının nedenleri neler olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

Türkler aileye çok önem verdiği için akrabalık kavramları da zengindir. Aile bağları güçlü olduğundan farklı akrabalar için özel isimler kullanılmıştır.

İslamiyet öncesi Türk toplumlarında aile, hem toplumsal düzenin temeli hem de kültürel değerlerin aktarıldığı en önemli kurumdu. Aile bireyleri arasında saygı, dayanışma ve görev paylaşımı esastı. Çocuklar küçük yaşlardan itibaren hem günlük işlere katılır hem de savaşçı bir toplumun bireyi olarak yetiştirilirdi. Aile sadece kan bağı ile değil, töre adı verilen gelenek ve kurallarla da şekillenirdi. Bu yapı, toplumda düzenin korunmasını ve nesiller arasında kültürel devamlılığı sağlardı.

Kaynak 6

(...) Aile (oguş) sosyal hayatın en küçük birimini oluşturuyordu. Ailelerin birleşmesiyle Urug (sülale), Urugların birleşmesiyle de Boylar meydana geliyordu. Boyların başında boy beyleri bulunuyordu. Boylar bir araya gelerek Budun'u (millet) oluşturuyordu. Budun bağımsız veya bir "il"e bağlı olabilirdi. (...) Devlet "il" olarak adlandırılıyordu (Görsel 3.14) . (...)

(Ed) Ahmetbeyoğlu, (2018), s. 21.